

Protokół fakultatywny do Konwencji o prawach dziecka w sprawie procedury składania zawiadomień

Państwa-Strony niniejszego Protokołu,

Zważywszy, że zgodnie z zasadami zawartymi w Karcie Narodów Zjednoczonych uznanie wrodzonej godności oraz równych i niezbywalnych praw wszystkich członków rodziny ludzkiej jest podstawą wolności, sprawiedliwości oraz pokoju na świecie,

Stwierdzając, że Państwa-Strony Konwencji o prawach dziecka (zwanej dalej Konwencją) uznają prawa w niej zawarte wobec każdego dziecka w granicach swojej jurysdykcji, bez jakiegokolwiek dyskryminacji, niezależnie od rasy, koloru skóry, płci, języka, religii, poglądów politycznych lub wszelkich innych, pochodzenia narodowego, etnicznego lub społecznego, statusu majątkowego, niepełnosprawności, cenzusu urodzenia lub jakiegokolwiek innego tego dziecka lub jego rodziców lub opiekuna prawnego,

Potwierdzając uniwersalność, niepodzielność oraz współzależność i wzajemne powiązanie wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności,

Potwierdzając również status dziecka, jako podmiotu praw oraz istoty ludzkiej posiadającej godność i rozwijające się zdolności,

Uznając, że szczególny i zależny status dzieci może tworzyć dla nich rzeczywiste trudności przy dochodzeniu zadośćuczynienia w przypadku naruszenia ich praw,

Uważając, że niniejszy Protokół umocni oraz uzupełni krajowe i regionalne mechanizmy pozwalające dzieciom na wnoszenie skarg w sprawie naruszenia ich praw,

Uznając, że najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka powinno być sprawą nadrzędną przy dochodzeniu zadośćuczynienia za naruszenie praw dziecka, oraz że środki prawne powinny mieć na względzie potrzebę istnienia na wszystkich szczeblach procedur wyczulonych na sprawy dzieci,

Zachęcając Państwa-Strony do utworzenia stosownych krajowych mechanizmów umożliwiających dziecku, którego prawa zostały naruszone, dostęp do skutecznych środków prawnych na szczeblu krajowym,

Przypominając o istotnej roli, jaką mogą w tym zakresie odgrywać krajowe instytucje ochrony praw człowieka oraz inne właściwe instytucje specjalistyczne posiadające mandat do promowania i ochrony praw dziecka,

Uznając, że w celu wzmocnienia i uzupełnienia tego rodzaju krajowych mechanizmów i pełniejszej implementacji Konwencji oraz, gdy jest to właściwe, Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii, jak również Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne, byłoby stosowne, aby umożliwić Komitetowi Praw Dziecka (zwanego dalej Komitetem) wykonywanie funkcji przewidzianych niniejszym Protokołem,

Uzgodniły, co następuje:

Część I Postanowienia Ogólne

Artykuł 1 Właściwość Komitetu Praw Dziecka

1. Państwo-Strona niniejszego Protokołu uznaje właściwość Komitetu ustanowioną na mocy niniejszego Protokołu.

2. Komitet nie uznaje się za właściwy wobec Państwa-Strony niniejszego Protokołu w sprawach dotyczących naruszeń praw zawartych w umowie, której państwo to nie jest stroną.
3. Komitet nie przyjmie żadnego zawiadomienia, jeżeli dotyczy ono państwa, które nie jest stroną niniejszego Protokołu.

Artykuł 2 **Ogólne zasady, którymi kieruje się Komitet**

Wykonując funkcje przyznane na mocy niniejszego Protokołu, Komitet kieruje się zasadą najlepszego zabezpieczenia interesów dziecka. Ma również na względzie prawa i poglądy dziecka, przy czym poglądom dziecka przyznaje stosowną wagę w zależności od wieku i stopnia dojrzałości dziecka.

Artykuł 3 **Regulamin**

1. Komitet przyjmie regulamin, zgodnie z którym będzie postępował wykonując funkcje przyznane mu na mocy niniejszego Protokołu. Przyjmując regulamin będzie miał na względzie w szczególności artykuł 2 niniejszego Protokołu w celu zapewniania stosowania procedur wyczulonych na sprawy dzieci.
2. Komitet uwzględni w swoim regulaminie zabezpieczenia mające na celu zapobieżenie manipulowania dzieckiem przez osoby występujące w jego imieniu oraz może odmówić badania zawiadomienia, jeżeli uzna, że nie służy ono najlepszym interesom dziecka.

Artykuł 4 Środki **ochronne**

1. Państwo-Strona podejmie wszelkie stosowne środki w celu zapewnienia, aby osoby podlegające jego jurysdykcji nie zostały poddane naruszeniom praw człowieka, złemu traktowaniu lub zastraszaniu na skutek komunikowania się z Komitetem lub współpracy z nim na podstawie niniejszego Protokołu.
2. Tożsamość danej osoby lub grupy osób nie będą publicznie ujawnione bez ich wyraźnej zgody.

Część II **Procedura składania zawiadomień**

Artykuł 5 Zawiadomienia **indywidualne**

1. Zawiadomienia mogą być składane przez podlegającą jurysdykcji Państwa-Strony osobę lub grupę osób albo w imieniu osoby lub grupy osób twierdzących, że stały się ofiarami naruszenia przez Państwo-Stronę któregośkolwiek z praw wymienionych w którejkolwiek z poniższych umów, której to Państwo jest stroną:
  - (a) Konwencji;
  - (b) Protokole fakultatywnym do Konwencji w sprawie handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii;
  - (c) Protokole fakultatywnym do Konwencji w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne.
2. Złożenie zawiadomienia w imieniu osoby lub grupy osób, powinno odbywać się za ich zgodą, chyba że autor potrafi uzasadnić działanie w ich imieniu bez takiej zgody.

Artykuł 6 Środki **tymczasowe**

1. W dowolnym czasie po otrzymaniu zawiadomienia, a przed wydaniem rozstrzygnięcia co do istoty sprawy, Komitet może przekazać Państwu-Stronie, którego zawiadomienie dotyczy, celem pilnego

rozpatrzenia, wniosek o zastosowanie przez to Państwo-Stronę takich środków tymczasowych, jakie mogą być niezbędne w szczególnych okolicznościach dla uniknięcia potencjalnej nieodwracalnej szkody dla ofiary lub ofiar domniemanego naruszenia.

2. Skorzystanie przez Komitet z kompetencji wskazanej w ustępie 1 niniejszego artykułu nie oznacza rozstrzygnięcia w sprawie dopuszczalności lub co do istoty zawiadomienia.

Artykuł 7 Dopuszczalność

Komitet uzna zawiadomienie za niedopuszczalne w przypadku, gdy:

- (a) zawiadomienie jest anonimowe;
- (b) zawiadomienie nie ma formy pisemnej;
- (c) zawiadomienie stanowi nadużycie prawa do składania takich zawiadomień lub jest niezgodne z postanowieniami Konwencji lub Protokołów fakultatywnych do Konwencji;
- (d) ta sama sprawa była już rozpatrywana przez Komitet lub była lub jest rozpatrywana w ramach innej międzynarodowej procedury badania lub rozstrzygnięcia;
- (e) nie zostały wyczerpane wszystkie dostępne krajowe środki odwoławcze. Zasada ta nie ma zastosowania w przypadku nieuzasadnionej zwłoki w przeprowadzeniu postępowania odwoławczego lub braku prawdopodobieństwa, że postępowanie to przyniesie skuteczne rozwiązanie;
- (f) zawiadomienie jest wyraźnie bezpodstawne lub niedostatecznie uzasadnione;
- (g) fakty będące przedmiotem zawiadomienia miały miejsce przed wejściem w życie niniejszego Protokołu w stosunku do danego Państwa-Strony, chyba że fakty te trwały po tej dacie;
- (h) zawiadomienie nie zostało złożone w ciągu jednego roku od momentu wyczerpania krajowych środków odwoławczych, za wyjątkiem sytuacji, w których autor może udowodnić, iż nie było możliwe złożenie zawiadomienia w tym terminie.

Artykuł 8 Przekazanie zawiadomienia

1. Komitet informuje w sposób poufny dane Państwo-Stronę o każdym zawiadomieniu złożonym Komitetowi na podstawie niniejszego Protokołu tak szybko jak to jest możliwe, o ile Komitet nie uzna zawiadomienia za niedopuszczalne bez odnoszenia się do Państwa-Strony.

2. Państwo-Strona przedkłada Komitetowi pisemne wyjaśnienia lub oświadczenia informujące o sprawie i o ewentualnie zastosowanych środkach prawnych. Państwo-Strona przedkłada swoje stanowisko tak szybko jak to jest możliwe w ciągu sześciu miesięcy.

Artykuł 9 Polubowne rozstrzygnięcie

1. Komitet oferuje swoje dobre usługi stronom sprawy w celu osiągnięcia polubownego rozstrzygnięcia w oparciu o poszanowanie zobowiązań zawartych w Konwencji lub Protokołach fakultatywnych do Konwencji.

2. Uгода zawarta pod auspicjami Komitetu zamyka badanie zawiadomienia na podstawie niniejszego Protokołu.

Artykuł 10 Badanie zawiadomień

1. Komitet rozpatruje zawiadomienia otrzymane na podstawie niniejszego Protokołu tak szybko jak to jest możliwe, w świetle wszystkich udostępnionych informacji, pod warunkiem, że informacje te zostaną przekazane zainteresowanym stronom.
2. Zawiadomienia składane na podstawie niniejszego Protokołu są badane przez Komitet na posiedzeniach zamkniętych.
3. Komitet rozpatruje dane zawiadomienie w przyspieszonym trybie, jeżeli zwrócił się do Państwa-Strony z wnioskiem o zastosowanie środków tymczasowych.
4. Badając zawiadomienia dotyczące domniemych naruszeń praw ekonomicznych, socjalnych lub kulturalnych, Komitet rozważa słuszność działań podjętych przez Państwo-Stronę zgodnie z artykułem 4 Konwencji. Komitet będzie przy tym miał na względzie, że Państwo-Strona może zastosować szereg różnych środków w celu realizacji praw ekonomicznych, socjalnych i kulturalnych zawartych w Konwencji.
5. Po zbadaniu zawiadomienia, Komitet przekazuje niezwłocznie swoją opinię na jego temat wraz z ewentualnymi zaleceniami Państwu-Stronie, którego zawiadomienie dotyczy.

Artykuł 11 Dalsze postępowanie

1. Państwo-Strona wnikliwie rozważa opinię Komitetu wraz z ewentualnymi zaleceniami i przedstawia Komitetowi pisemną odpowiedź łącznie z informacjami na temat jakichkolwiek działań podjętych i planowanych w świetle opinii i zaleceń Komitetu. Państwo-Strona przedkłada swoje stanowisko najszybciej jak to jest możliwe w ciągu sześciu miesięcy.
2. Komitet może zwrócić się z prośbą do Państwa-Strony o przedstawienie dalszych informacji na temat wszelkich ewentualnych środków podjętych przez to Państwo-Stronę w odpowiedzi na opinie lub zalecenia Komitetu lub w ramach realizacji ugody, a informacje te, jeśli Komitet uzna to za stosowne, mogą zostać zawarte w kolejnych sprawozdaniach Państwa-Strony na podstawie artykułu 44 Konwencji, artykułu 12 Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii lub artykułu 8 Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne, jeżeli znajdują one zastosowanie.

Artykuł 12 Zawiadomienia międzypaństwowe

1. Państwo-Strona niniejszego Protokołu może w dowolnym czasie oświadczyć, iż uznaje właściwość Komitetu do otrzymywania i badania zawiadomień, w których jedno Państwo-Strona domaga się uznania, iż inne Państwo-Strona nie wypełnia swoich zobowiązań wynikających z którejkolwiek z poniższych umów, którego to państwo jest stroną:
  - (a) Konwencji;
  - (b) Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii;
  - (c) Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne.
2. Komitet nie przyjmie zawiadomień dotyczących Państw-Stron ani złożonych przez Państwa-Strony, które nie złożyły takiego oświadczenia.
3. Komitet oferuje swoje dobre usługi zainteresowanym Państwom-Stronom w celu osiągnięcia polubownego rozstrzygnięcia w oparciu o poszanowanie zobowiązań zawartych w Konwencji oraz jej Protokołach fakultatywnych.

4. Oświadczenie, o którym mowa w ustępie 1 niniejszego artykułu, zostanie złożone przez Państwa-Strony Sekretarzowi Generalnemu Narodów Zjednoczonych, który przekaże kopię oświadczenia innym Państwom-Stronom. Oświadczenie może zostać wycofane w dowolnej chwili w drodze pisemnej notyfikacji skierowanej do Sekretarza Generalnego. Wycofanie oświadczenia nie ma wpływu na badanie jakiegokolwiek sprawy będącej przedmiotem zawiadomienia już złożonego zgodnie z niniejszym artykułem. Żadne dalsze zawiadomienia złożone przez którekolwiek Państwo-Stronę na mocy niniejszego artykułu nie będą badane na tej podstawie po otrzymaniu przez Sekretarza Generalnego notyfikacji powiadamiającej o wycofaniu oświadczenia, o ile Państwo-Strona nie złożyło nowego oświadczenia.

Część III Postępowanie wyjaśniające

Artykuł 13

Postępowanie wyjaśniające przy poważnych lub systematycznych naruszeniach

1. W przypadku otrzymania wiarygodnej informacji wskazującej na poważne lub systematyczne naruszenie przez Państwo-Stronę praw ustanowionych w Konwencji lub Protokole fakultatywnym do Konwencji w sprawie handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii lub Protokole fakultatywnym do Konwencji w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne, Komitet zwróci się do Państwa-Strony o współpracę przy badaniu tej informacji i w tym celu o niezwłoczne przedstawienie uwag odnoszących się do wspomnianej informacji.

2. Mając na względzie wszelkie uwagi, które zostały ewentualnie przedłożone przez dane Państwo-Stronę, jak również wszelkie inne dostępne wiarygodne informacje, Komitet może wyznaczyć jednego lub więcej swoich członków do przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego i do pilnego złożenia sprawozdania Komitetowi. W uzasadnionych przypadkach i za zgodą Państwa-Strony, postępowanie wyjaśniające może obejmować wizytę na terytorium tego państwa.

3. Postępowanie wyjaśniające będzie prowadzone poufnie, a na każdym jego etapie należy dążyć do zapewnienia współpracy ze strony Państwa-Strony.

4. Po zbadaniu ustaleń z postępowania wyjaśniającego, Komitet przekaże je niezwłocznie danemu Państwu-Stronie, wraz z wszelkimi komentarzami i zaleceniami.

5. Państwo-Strona przedstawia swoje uwagi Komitetowi tak szybko jak to jest możliwe w ciągu sześciu miesięcy od otrzymania ustaleń, komentarzy i zaleceń przekazanych przez Komitet.

6. Po zakończeniu postępowania wyjaśniającego w trybie przewidzianym w ustępie 2 niniejszego artykułu, Komitet może, po konsultacji z danym Państwem-Stroną, zdecydować o włączeniu podsumowania rezultatów postępowania do raportu, o którym mowa w artykule 16 niniejszego Protokołu.

7. Każde Państwo-Strona w momencie podpisania, ratyfikacji lub przystąpienia do niniejszego Protokołu może oświadczyć, że nie uznaje kompetencji Komitetu przewidzianych w niniejszym artykule wobec praw zawartych w niektórych lub wszystkich umowach wymienionych w ustępie 1.

8. Każde Państwo-Strona, które złożyło oświadczenie zgodnie z ustępem 7 niniejszego artykułu, może w dowolnym czasie wycofać to oświadczenie w drodze pisemnej notyfikacji skierowanej do Sekretarza Generalnego.

Artykuł 14

Dalsze działania po postępowaniu wyjaśniającym

1. Po zakończeniu sześciomiesięcznego okresu, o którym mowa w artykule 13 ustęp 5, Komitet może, jeśli jest to konieczne, zwrócić się z prośbą do Państwa-Strony, którego sprawa dotyczy, aby poinformowało go o środkach podjętych i planowanych w odpowiedzi na postępowanie wyjaśniające przeprowadzone na podstawie artykułu 13 niniejszego Protokołu.

2. Komitet może zwrócić się z prośbą do Państwa-Strony o przedstawienie dalszych informacji na temat wszelkich środków podjętych przez to Państwo-Stronę w odpowiedzi na postępowanie wyjaśniające przeprowadzone na podstawie artykułu 13, a informacje te, jeśli Komitet uzna to za stosowne, mogą zostać zawarte w kolejnych sprawozdaniach Państwa-Strony na podstawie artykułu 44 Konwencji, artykułu 12 Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii lub artykułu 8 Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne, jeśli znajdują one zastosowanie.

Część IV Postanowienia końcowe

Artykuł 15 Pomoc i współpraca międzynarodowa

1. Komitet może przekazać, za zgodą danego Państwa-Strony, agencjom wyspecjalizowanym, funduszom i programom Narodów Zjednoczonych oraz innym właściwym organom Narodów Zjednoczonych swoje opinie lub zalecenia dotyczące zawiadomień i postępowań wyjaśniających, które wskazują na potrzebę udzielenia technicznej porady lub wsparcia, wraz z ewentualnym stanowiskiem Państwa-Strony oraz sugestiami w sprawie tych opinii lub zaleceń.

2. Komitet może również zwrócić uwagę powyższych organów, za zgodą danego Państwa-Strony, na wszelkie kwestie wynikłe z zawiadomień badanych na mocy niniejszego Protokołu, które mogą pomóc tym organom w podjęciu decyzji, każdemu z nich zgodnie z jego kompetencjami, w sprawie zasadności działań na szczeblu międzynarodowym mogących przyczynić się do wsparcia Państw-Stron w osiągnięciu postępu w realizacji praw uznanych w Konwencji lub Protokołach fakultatywnych do Konwencji.

Artykuł 16 Sprawozdanie dla Zgromadzenia Ogólnego

Komitet włączy do swojego sprawozdania, składanego Zgromadzeniu Ogólnemu Narodów Zjednoczonych co dwa lata na podstawie artykułu 44 ustęp 5 Konwencji, omówienie swojej działalności podejmowanej na podstawie niniejszego Protokołu.

Artykuł 17 Upowszechnianie Protokołu Fakultatywnego i informowanie o nim

Każde Państwo-Strona podejmuje się szeroko upowszechnić i rozpropagować niniejszy Protokół oraz ułatwić dostęp do informacji o opiniach i zaleceniach Komitetu, w szczególności w sprawach dotyczących tego Państwa-Strony, poprzez stosowne i rzeczywiste środki oraz w sposób przystępny zarówno dla osób pełnoletnich, jak i niepełnoletnich, w tym niepełnosprawnych.

Artykuł 18 Podpisanie, ratyfikacja i przystąpienie

1. Niniejszy Protokół jest otwarty do podpisu dla każdego państwa, które podpisało, ratyfikowało lub przystąpiło do Konwencji lub któregośkolwiek z jej pierwszych dwóch Protokołów fakultatywnych.

2. Niniejszy Protokół podlega ratyfikacji przez każde państwo, które ratyfikowało lub przystąpiło do Konwencji lub któregośkolwiek z jej pierwszych dwóch Protokołów fakultatywnych. Dokumenty ratyfikacyjne składa się Sekretarzowi Generalnemu Narodów Zjednoczonych.

3. Niniejszy Protokół jest otwarty do przystąpienia dla każdego państwa, które ratyfikowało lub przystąpiło do Konwencji lub któregośkolwiek z jej pierwszych dwóch Protokołów fakultatywnych.

4. Przystąpienia dokonuje się w drodze złożenia Sekretarzowi Generalnemu Narodów Zjednoczonych dokumentu przystąpienia.

Artykuł 19 **Wejście w życie**

1. Niniejszy Protokół wchodzi w życie po upływie trzech miesięcy od daty złożenia Sekretarzowi Generalnemu Narodów Zjednoczonych dziesiątego dokumentu ratyfikacyjnego albo przystąpienia.
2. W stosunku do każdego państwa ratyfikującego niniejszy Protokół albo przystępującego do niego po jego wejściu w życie, niniejszy Protokół wchodzi w życie po upływie trzech miesięcy od daty złożenia przez to państwo dokumentu ratyfikacyjnego albo przystąpienia.

Artykuł 20 **Naruszenia występujące po wejściu w życie Protokołu**

1. Komitet posiada właściwość jedynie do badania spraw dotyczących naruszeń któregośkolwiek z praw zawartych w Konwencji lub jej pierwszych dwóch Protokołach fakultatywnych, popełnionych przez Państwo-Stronę po wejściu w życie niniejszego Protokołu.
2. Jeżeli państwo staje się stroną niniejszego Protokołu po jego wejściu w życie, zobowiązania tego państwa wobec Komitetu odnoszą się jedynie do naruszeń praw zawartych w Konwencji i/lub jej pierwszych dwóch Protokołach fakultatywnych, które wystąpiły po wejściu w życie niniejszego Protokołu w stosunku do danego państwa.

Artykuł 21 **Poprawki**

1. Każde Państwo-Strona może zaproponować poprawkę do niniejszego Protokołu i przedłożyć ją Sekretarzowi Generalnemu Narodów Zjednoczonych. Sekretarz Generalny powiadomi Państwa-Strony o każdej zaproponowanej poprawce, przekazując jednocześnie prośbę o zawiadomienie go, czy opowiadają się za zwołaniem konferencji Państw-Stron w celu rozważenia i podjęcia decyzji w sprawie propozycji. Jeżeli w ciągu czterech miesięcy od przekazania poprawki przynajmniej jedna trzecia Państw-Stron opowie się za zwołaniem takiej konferencji, Sekretarz Generalny zwoła ją pod auspicjami Narodów Zjednoczonych. Każda poprawka przyjęta większością dwóch trzecich głosów

Państw-Stron obecnych i głosujących na konferencji zostanie przedłożona przez Sekretarza Generalnego Zgromadzeniu Ogólnemu do zatwierdzenia, a następnie Państwom-Stronom do przyjęcia.

2. Poprawki przyjęte i zatwierdzone w trybie określonym w ustępie 1 niniejszego artykułu wejdą w życie trzydziestego dnia od daty, w której liczba przedłożonych dokumentów przyjęcia osiągnie dwie trzecie liczby Państw-Stron z daty przyjęcia poprawki. Następnie poprawka wejdzie w życie wobec Państwa-Strony trzydziestego dnia od daty złożenia jego własnego dokumentu przyjęcia. Poprawka wiąże jedynie te Państwa-Strony, które ją przyjęły.

Artykuł 22 **Wypowiedzenie**

1. Państwo-Strona może wypowiedzieć niniejszy Protokół w dowolnej chwili w drodze pisemnej notyfikacji skierowanej do Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych. Wypowiedzenie jest skuteczne po upływie jednego roku od daty otrzymania notyfikacji przez Sekretarza Generalnego.

2. Wypowiedzenie nie ma wpływu na dalsze stosowanie postanowień niniejszego Protokołu wobec każdego zawiadomienia złożonego zgodnie z artykułami 5 lub 12 lub wobec każdego postępowania wyjaśniającego zainicjowanego, zgodnie z artykułem 13, przed datą, kiedy wypowiedzenie stało się skuteczne.

Artykuł 23 **Depozytariusz i notyfikowanie przez Sekretarza Generalnego**

1. Sekretarz Generalny Narodów Zjednoczonych jest depozytariuszem niniejszego Protokołu.

2. Sekretarz Generalny Narodów Zjednoczonych zawiadamia wszystkie państwa o:

- (a) podpisach, ratyfikacjach i przystąpieniach na podstawie niniejszego Protokołu;
- (b) dacie wejścia w życie niniejszego Protokołu i jakiegokolwiek jego poprawki przyjętej na podstawie artykułu 21;
- (c) każdym wypowiedzeniu dokonany na podstawie artykułu 22 niniejszego Protokołu.

Artykuł 24 Języki

1. Niniejszy Protokół, którego teksty arabski, chiński, angielski, francuski, rosyjski i hiszpański są jednakowo autentyczne, będzie złożony w archiwach Narodów Zjednoczonych.

2. Sekretarz Generalny Narodów Zjednoczonych przekaze uwierzytelnione kopie niniejszego Protokołu wszystkim państwom.